Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

BIULETYN KOWIEŃSKI

WILBI

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) ZAMKOWA 3—3

Nr. Wilno, dn. 14 kwietnia 1931 roku. 421.

Treść numeru:

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

----o§o----

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

"Lietuvos Aidas" o problemach polityki europejskiej.

"Lietuvos Aidas" Nr.79 z dnia 10.IV r.b. Artykuł p.t. Z wielkiej polityki europejskiej. Streszczenie:

W polityce europejskiej znowu się w ostatnich czasach ożywiło. Ośrodek zainteresowania stanowią dwie kwestje: unja celna pomiędzy Austrją i Niemcami, oraz sprawa podróży Bruenninga i Curtiusa do Londynu.

Co się tyczy pierwszej sprawy, nie ulega wątpliwości, że unja celna jest początkiem realizacji "Anschlussu". Tem niemniej trudno sobie wyobrazić, ażeby przeciwnicy Anschlussu zdołali wogóle do niego nie dopuścić. O ile tylko Niemcy u Austrjacy będą uporczywie do Anschlussu dążyli, znajdą oni środki jego wcześniejszej lub późniejszej realizacji.

Co się tyczy podróży Bruenninga i Curtiusa do Londynu, budzi ona wśród Niemców wielkie nadzieje. Z drugiej strony podpisany w lutym pakt morski pomiędzy Włochami, Francją i Anglją napotykać zaczyna na niespodziewane przeszkody na drodze do realizacji. Sytuacja nie jest wprawdzie beznadziejna, trudno jednak zaręczyć, czy uda się pokonać wynikłe trudności.

"Lietuvos Aidas" w sprawie sensacji "Paris Midi" o rewizji wschodnich granic niemieckich.

"Lietuv s Aidas" Nr.79 z dn.10 b.m. Artykuł p.t. Historja jednej mistyfikacji. Streszczenie:

Przed paru tygodniami ukazała się w Paryżu w pewnym dzienniku bulwarowym "Paris Midi" sensacyjna informacja ujęta w formie artykułu w sprawie uregulowania kwestji korytarza pomorskiego.

Artykuł podpisany przez naczelnego redaktora "Paris Midi" p.Gabrjela Perreux głosił, że korytarz zostanie zwrócony Niemcom. W zamian za to Niemcy gwarantowałyby Polsce wolne wyjście na morze na obszarach przyznanych Niemcom formalnym traktatem podpisanym przez mocarstwa. Odnośny obszar zostałby przytem zdemilitaryzowany. Na obszarze tym zostanie wprowadzony ustrój przewidziany w traktacie wersalskim w odniesieniu do lewego brzegu Renu. Niemcy zwrócą wszystkie wydatki, jakie Polska inwestowała w budowę portu gdyńskiego i przeprowadzą na własny koszt projektowaną linję kolejową pomiędzy Górnym Sląskiem a Gdynią. Pozatem Niemcy wywarłyby presję na Litwę w kierunku porozumienia z Polską. W Kłajpedzie powstałoby kondominjum. Litwa i Polska miałyby w tym porcie jednakie prawa. Wreszcie Litwa zapewniłaby Polsce wolną strefę w porcie libawskim.

Powyższy projekt "Paris Midi" reklamowało jako uzyskany z wiarogodnych źródeł . Uderzająca tylko była wzmianka o Libawie, jako o porcie litewskim. Wkrótce prawda wyszła na jaw i okazało się, że cała ta wiadomość, pochodząca rzekomo z Kowna okazała się sfabrykowaną w Paryżu przez szefa biura prasowego Ambasady polskiej Stefana Aubaca. Ten ostatni nazywał się w swoim czasie Auerbach. Następnie zmienił nazwisko podobnie zresztą jak kilkakrotnie zmienił religję i narodowość. Dziś p.Aubac zrobił się "Litwinem".

Puściwszy w świat sfabrykowaną wiadomość, Aubac nie zasypiał gruszek w popiele. Tę samą wiadomość podał za pośrednictwem P.A.T.-a do prasy polskiej, która zareagowała na to w zwykły sposób, bia ając nad "ojczyzną w niebezpieczeństwie", "nowym rozbiorze" i t.d.

Cała ta mistyfikacja była dobrze pomyślana. Autor jej wybrał akurat chwilę, kiedy opinja publiczna we Francji była przygotowana do przyjmowania za dobrą monetę najbardziej fantastycznych rewelacyj. Jednakże prawda szybko wypłynęła na wierzch.

K r o n i k a .

K o n f e r e n c j a d y p l o m a t ó w l i t e w s k i c h . W dniu 11 kwietnia odbyła się w Kownie konferencja dyplomatów litewskich z ministrem spraw zagranicznych dr. Zauniusem na czele. W konferencji wzięli udział: poseł litewski w Berlinie p.Sidzikowski, p.Klimas /Paryż/, p.Bizowski /Londyn/, p.Bałtruszajtis /Moskwa/ i p.Dajlide /Ryga/. Konferencja dotyczyła doniosłych kwestyj litewskiej polityki zagranicznej.

II. ZAGADNIENIA GOSPODARCZE.

K r o n i k a .

E m i g r a c z L i t w y w M a r c u . W marcu wyemigrowało z Litwy 197 osób/ w luty 138 osób/. Emigracja udawała się głównie do Afryki Południ. Wyjeżdżali tam wyłącznie Żydzi. Na drugiem miejsu stały Stany Zjedn.Am.Półn. Naogół emigracja z Litwy w ostatnich czasach jest bardzo nieznaczna.

R e f o r m a r o l n a w 1 9 3 1 r .Reforma rolna w 1931 r.obejmie według obliczeń ministerstwa rolnictwa parcelację 55.938 ha ziemi. Parcelacja odbywać się będzie głównie w powiatach szawelskim i rosieńskim.

D z i a ł a l n o ś ć s p ó ł k i "M a i s t a s" w m a r c u r. b. Działalność spółki "Maistas" /Rzeźnia i fabryka konserw/ wyraziła się w cyfrach następujących: świń zarznięto 36.169 szt.; bydła rogatego - 1.517 szt; cieląt i owiec - 4.139 szt. Ogółem - 41.825 szt.

Eksportowano zagranicę: bekonów do Anglji - 855.308 kg.; żywej nierogacizny do Niemiec - 13.876 szt. /1.250.000 kg./; bydła rogatego do Niemiec - 37 szt./19.275 kg/; wyrobów mięsnych do Szwajcarji - 1.000 kg.; wyrobów mięsnych do Niemiec - 15.000 kg. Ogółem eksportowano w ciągu marca na sumę 3,5 milj.litów. Wyprodukowano na potrzebyrynku wewn. na sumę 700 tys.litów.

E k s p o r t j a j n a Ł o t w ę . W ostatnich czasach wzrósł znacznie eksport jaj z Litwy na Łotwę. Jaja litewskie są na rynku łotewskim nadal poszukiwane, jako znacznie tańsze od łotewskich.

Z a d ł u ż e n i e r o l n i k ó w .Jak podaje "Rytas" Nr.79,litewski Bank Rolny udzialił w ciągu 1930 r. rolnikom litewskim pożyczek na ogólną sumę 53 milj.litów. Najwięcej pożyczek udzielomo rolnikom z powiatów marjampolskiego, wyłkowyskiego i Kłajpedzkiego. Najmniej zaś - z powiatów jeziorowskiego, telszewskiego, kretyngowskiego i taurogskiego.

Z a p r z e c z e n i e "L i e t u v o s A i d a s a" w s p r a w i e z e ś r o d k o w a n i a w K o w n i e s o w i e c k i e g o h a n d l u f u t r a m i . W związku z wiadomością, jaka się ukazała w "Lietuvos Žinios" w sprawie rzekomegoześrodkowania w Kownie sowieckiego handlu drogocennemi futrami, Pisze "Lietuvos Aidas" co następuje: cła zniesiono jedynie na skóry niewyżrawne. Na skóry wyprawne cło zostało bez zmiany. To też sensacja "Lietuvos Žinios" jest wyssana z palca. Zresztą, gdyby nawet Sowiety chciały importować do Kowna swe skóry, wyszłoby to jedynie Kownu na korzyść, gdyż możnaby zarobić na pośrednictwie.

L i t e w s k i h a n d e l z a g r a n i c z n y w 1 9 3 0 r. Litewski handel zagraniczny w 1930 r. był - jak podaje "Lietuvos Aidas" Nr.79 - bardziej ożywiony niż w 1929 r. Wynosił on 646,2 milj.

litów /w 1929 r. 636,2 milj.litów/. Eksport wyraził się w 1930 r. sumą 333,7 milj.litów /w 1929 r.- 329,8 milj.litów/. Import wyraził się w 1930 r. 312,4 milj.litów /w 1929 r. 306,4 milj.litów/.Bilans aktywny wyraził się więc sumą 21,3 milj.litów.

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNETRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

Kronika.

Odwołanie konferencji "Ukininku Saiungi". Jak podaje "Rytas" Nr.80 konferencja "Ukininku Saiungi", która się miała odbyć w dn.16 kwietnia została z przyczyn niezależnych od zarządu centralnego odwołana.

Zjazd przedstawicieli powiatowych komitetów tautininków. W dniu 12 kwietnia odbył się zjazd przedstawicieli powiatowych komitetów tautininków.

Dokoła konferencji biskupów. W dniu 9 kwietn. zakończona została nadzwyczajna konferencja biskupów w Kownie. "Rytas" Nr.79 zaprzecza, jakoby na konferencji miały wyniknąć tarcia. Przeciwnie konferencja miała się odbyć pod znakiem jaknajwiększej jednomyślności.

Ostateczne sprawozdanie z konferencji biskupów nie zostało jeszcze zredagowane. Jak podaje "Rytas" w ogólnych zarysach konferencja rozpatrywała aktualne kwetsje i pozostała na dawnem swem stanowisku.

Zwalczanie opozycji. Jak podaje "Rytas" Nr.79, zwolniony został rozporządzeniem ministra oświaty prefekt gimnazjum uciańskiego ks.Lomanas.

W tych dniach przeprowadzono rewizję u p.J.Żaltowskiego, jak również u studenta J.Karpowicza i u pewnej papienki na prowincji. Pomienione osoby podejrzewane są o działalność ołozycyjną.

Komendant wojenny powiatu rosieńskiego ukarał p. A.Saroczkę i p.J.Sokołowskiego grzywną wysokości 500 litów z zamianą na 1 miesiąc więzienia.

W dniu 12 maja r.b. odbyć się ma w Sądzie wojskowym rozprawa przeciwko 8-miu atejtininkom i 4-m księżom, oskarżonym o działalność antyrządową. Oskarżonych bronić będą najwybitniejsi adwokaci litewscy: prof.P.Leonas, prof.A.Tumenas, M.Sleżewicz, W.Pożełło, J.Robinson i prof.W.Raulinajtis.

Zniesienie godziny policyjnej. Jak podaje "Rytas" Nr.80, za parę tygodni zniesiony zostanie w Kownie t.zw. godzina policyjna t. znaczy - zakaz chodzenia po pierwszej w nocy. Zniesienia zakazu społeczeństwo litewskie oddawna już oczekuje.

"Rytas" o zmianach w redakcji "Musu Rytojus". W związku z ustąpieniem dotychczasowego redaktora "Musu Rytojus" p.Brużasa, a objęciem stanowiska jego przez p.Yczasa, pisze "Rytas" Nr.79, co następuje: "Musu Rytojus" przeszedł w ręce spółki prasowej, składającej się niemal wyłącznie z tautininków. Obecnie p.Brużas za wysokiem odszkodowaniem pieniężnem i udzielonem w charakterze rekompensaty stanowiskiem redaktora pewnego pisma w Kłajpedzie ustąpił. Przyszłość okaże, jak wywiąże się ze swego żądania p.Yczas. Polityczne tendencje tautininków wycisną jednak niewątpliwie na tygodniku "M.R." polityczne piętno."

Nowa partja polityczna. Jak podaje "Rytas" związek rolniczy "Jedność rolników" /Ukininku sajunga/zmienił swój program w tym sensie, że stał się polityczną partją rolników.

Wykonanie wyroku. Prezydent Smetona odrzucił podanie Wilkickiego o ułaskawienie, wobec czego w dniu 13 b.m. wyrok śmierci został wykonany.

K o n f e r e n c j a n a r o d o w c ó w . Na konferencji narodowców, odbywającej się w Kownie, w której wzięli udział przedstawiciele wszystkich oddziałów prowincjonalnych oraz członkowie centralnego komitetu, wygłosił dłuższe przemówienie premjer Tubelis.

Jak donosi "Rytas", prezes centralnego komitetu p. Łapenas w swem przemówieniu stwierdził, iż praca niektórych organów prowincjonalnych nie była zgodna z dyrektywami centralnego komitetu, z drugiej zaś strony centralny komitet nie solidaryzował się z działalnością rządu. Wobec stwierdzienia rozbieżności, które zarysowały się pomiędzy centralnym komitetem a rządem, przyjęto wniosek w sprawie rozwiązania komitetu centralnego i uchwalono przeprowadzić wybory na następnej konferencji, w przyszłym miesiącu. Poruszono również kwestję rozłamu w partji, żadnych jednak konkretnych wniosków nie powzięto, postanawiając kwestję tę rozpatrzyć na konferencji majowej.

P o d a n i e s i ę d o d y m i s j i p o s ł a B a ł t r u s z a j t i s a . Dotychczasowy poseł litewski w Moskwie Bałtrušajtis, który urząd swój pełnił od chwili uznania niepodległości Litwy przez Rosję Sowiecką, podał się do dymisji. W najbliższych dniach sprawa tej dymisji będzie rozstrzygnięta definitywnie.

B ó j k a p r z e d k o ś c i o ł e m . W czasie nabożeństwa w Olicie ks. Pawłauskas rozpoczął wygłaszać kazanie antyrządowe, które zakończył na placu przed kościołem. Wśród zebranych rozległy się głosy protestu lub okrzyki, a wkrótce potem wywiązała się bójka, którą musiała likwidować policja. 7 osób zostało aresztowanych. Dotkliwie pobito kilkanaście osób, w tej liczbie ks.Pawłauskasa.

A f e r a f a ł s z o w a n i a p a s z p o r t ó w . Liczba osób, zamieszanych w aferę fałszowania paszportów stale wzrasta. Na mocy decyzji sędziego śledczego zostali aresztowani dyrektor departamentu samorządowego ministerstwa spraw wewnętrznych Jasukajtis oraz komendant policji na powiat telszecki Ropeczkis.

A n t y r z ą d o w a a k c j a "a t e j t i n i n k ó w". Jak podaje "Lietuvos Aidas" Nr.79, funkcjonarjuszom policji kryminalnej udało się stwierdzić, że ksiądz-student Sz., oraz studenci atejcinincy M. i G. po odpowiednim porozumieniu się nazwali się Komitetem akcji katolickiej" i działają w imieniu Kurji. Wydali oni kilka odezw piętnujących rząd i rozsyłają na prowincję. W ostatnich czasach wyjaśniono, że ten komitet opracował kazanie o treści politycznej, uwłaczające rządowi, oraz nawołujące do niesłuchania jego rozporządzeń.

Zaczynając od przewodniej niedzieli, te kazania mają być wygłaszane w kościołach, na cmentarzach i zebraniach /jako przemówienia/. Wraz z temi kazaniami zawczasu sporządzono odpowiednią rezolucję, w celu odczytania jej słuchaczom, a następnie - przesłania jej Prezydentowi Państwa. Z tego materjału komitet sporządził maszynogramy rozsyłane obecnie w imieniu Kurji biskupom i proboszczom, w celu wprowadzenia tego zamysłu w czyn. Po otrzymaniu tych wiadomości urzędnicy policji kryminalnej przeprowadzili rewizję u studenta atejtininka Jana Karpawicziusa z klubu "Witautas", wskutek czego ujawniono omawiane odezwy przeciwpaństwowe, oraz rezolucje. Wdrożono śledztwo.

"L i e t u v o s Ż i n i o s" a n o w a p a r t j a n a L i t w i e . W związku z powstaniem nowej partji na Litwie "Ukininku Viemybe" piszą "Lietuvos Żinios" Nr.79, co następuje: Była to dotychczas pomocnicza organizacja partji narodowców, teraz zaś stanie się drugą ich partją, przeznaczoną do szerzenia działalności wśród włościan. Jest to więc szczere wystąpienie, przypominające podobny krok chrz.demokracji: utworzenie "Związku gospodarzy" i "Federacji pracy".

Znamiennem jest jednak, że tworzą tę nową partję zagorzali przeciwnicy partyjności, głoszący nieustannie hasła w tym duchu.